

IGAZGATÁSSZERVEZÉSI,
TERÜLETFEJLESZTÉSI
ÉS INFORMATIKAI SZAKLAP

A Jegyzők Országos Szövetsége
hivatalos lapja

XIX. évfolyam, 3. szám, 2017. május-június

Jegyző

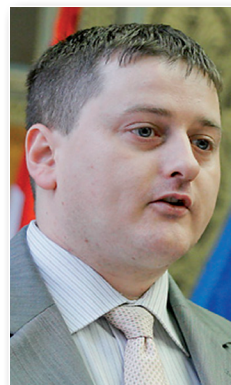
és Közigazgatás

A HVG - O R A C K I A D Á S Á B A N

főszerkesztő:

TÓTH JÁNOS
JOSZ elnöke,
Csemő jegyzője

KÖZIGAZGATÁSI REFORM

A közigazgatási perrendtartás egyes szabályainak
alkotmányossági aggályai

GAZDÁLKODÁS – PÉNZÜGY – ADÓ

A helyi vonzatú közfeladatok változásának
hatása a helyi költségvetési kiadásokra

KÖZBESZERZÉS

Az értékelési szempontok súlya

E-KÖZIGAZGATÁS

Interoperabilitás

hvgorac

Lap- és Könyvkiadó Kft.

Szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások (SZEÜSZ-ök)

7. RÉSZ: INTEROPERABILITÁS

Tarpai Zoltán
e-közigazgatási szakértő

A közigazgatás működése tekintetében kiemelt szerepet töltenek be az adatok. Az adatok nyilvántartásokban kerülnek rögzítésre, tárolásra. Az egyes nyilvántartások eltérő célra szerveződnek, ehhez igazítottan pedig az adattartalmuk is különböző.

Az állami feladatellátás növekedése kiszélesítette a gyűjtött adatok körét, valamint mennyiségét. A technológiai fejlődés pedig könnyebbé tette az adatok kezelését és legfőképpen felhasználását. Lehetőség nyílt az egyes adatok közötti összefüggések kiaknázására, valamint arra, hogy a különböző helyen és módon gyűjtött adatok közötti szinergia az állami működés optimalizálása érdekében minél jobban megteremtődhessen.

A nyilvántartásokat felépítő adatbázisok és az azok köré épülő alkalmazások fejlődéstörténete is eltérő, így az egyes nyilvántartások technikai és igazgatási alapota is különböző. Igen sok, esetenként átfedő adattartalommal rendelkező nyilvántartás működik párhuzamosan.

Az üzemszerű működés sajátossága kikényszeríti – adott esetben a tényállás tisztázása, vagy a döntés meghozatala esetén –, hogy az egyes nyilvántartások, az arra épülő szakrendszerek, illetve egyéb informatikai rendszerek bizonyos adattartalma rendelkezésre álljon más szervezetnél is. A belföldi jogsegély, megkeresés formájában megvalósuló adat-, illetve információ kérések jellemzően papír alapon zajlanak.

Nem csupán napjainkban, de már évszázadokkal ezelőtt is jellemző volt az államokra és azon belül az egyes szervezetekre, hogy különböző adatokat, információkat gyűjtenek, rendszereznek és kezelnek. Elengedhetetlen mindez a működés tekintetében, hiszen ahhoz, hogy kellő hatékonysággal és jogszerűen tudjuk ellátni feladatainkat, megalapozott döntéseket tudjunk hozni, információkra, adatokra van szükségünk. Minél jobban kívánjuk ellátni feladatainkat, minél optimálisabb döntéseket kívánunk hozni, annál fontosabb az ehhez kapcsolódó adatok és információk megfelelő minőségű rendelkezésre állása.

A belső folyamatok racionalizálása, illetve azok hatékony működés érdekében történő összehangolása a közigazgatás fejlesztésének sarokköve. Mindez természetesen nem csupán az egyes folyamatok újraszervezését kell, hogy magában foglalja, de azok elektronikus útra történő terelésével is fokozható a közigazgatás hatékonysága, és egyúttal teljesítőképesége is. Fokozottan igaz ez az adatok és információk átadására is, hiszen az informatikai rendszerek ilyen jellegű összehangolása nélkül nem igazán érhető el fejlődés.

Az állam hatékony belső működése, valamint az általa nyújtott szolgáltatások a szervezetek és ezáltal a nyilvántartások együttműködését, interoperabilitását igénylik.

Interoperabilitás az informatikai rendszerek együttműködési képességét jelenti. Eredményként az egyes nyilvántartások, informatikai rendszerek egymással kommunikálva tudnak adatokhoz, valamint információkhoz jutni. Célja, hogy csökkenjen az állampolgárok adatbejelentési kötelezettségeivel kapcsolatos adminisztratív terhe és ahelyett, hogy az adatok ügyfelek közreműködésével kerülnének „beszer-

zésre” az állam számára, a már meglévő nyilvántartások életszerű kiaknázása történik meg az elektronikus megoldások adta lehetőségek igénybevételével, meghatározott jogi keretek mentén.

Az ügyintézés során a felhasználandó adatok, információk több nyilvántartásból származhatnak, ráadásul az egyes nyilvántartások önálló hatáskörrel bíró szervezet felügyelete alá tartozhatnak. Igaz ugyan, hogy az informatikai rendszerek dinamikus módon elterjedtek, azonban azok kialakítása a közigazgatásban nem egy jól végiggondolt és tervszerűen végrehajtott, szisztematikus munka eredményeként történt meg. A rendszerek számos szinten (technológiák, adatkezelés stb.) nincsenek szabványosítva, eltérő azok felépítése, működési logikája. Előfordul továbbá, hogy az egyes szervezetek infrastruktúrája is igen heterogén. Így viszont a közöttük lévő kommunikációs kapcsolatok kialakítása sem egyszerű, összehangolásuk nehézkes, vagyis az interoperabilitás megteremtése nem könnyű feladat.

Az interoperabilitás Európai Unióban való első deklarált megjelenése már 2005-ben megtörtént azáltal, hogy az Európai Interoperabilitási Keret létreho-

zása megfogalmazódott. Az elektronikus kormányzati alkalmazásokhoz irányelveket és ajánlásokat rögzítő dokumentum továbbfejlesztése 2010-ben történt „Az európai közszolgáltatások interoperabilitása felé” EU Bizottsági közlemény dokumentum mellékleteként (a továbbiakban: EIF2).

Az interoperabilitás megvalósításától elvárt eredmény, hogy javuljon az állampolgároknak és vállalkozásoknak nyújtott közszolgáltatások minősége, továbbá csökkenjenek a közigazgatás és az ügyfelek feladatai, valamint költségei. Maga az

az ügy elintézéséhez, akkor azt az adott szerv az információval rendelkező szervezettől maga szerezzé be. Erre a valós igényre tud ma már a technológia egyszerű válaszokat adni, és az eddig napokban, hetekben mérhető átfutási időket minimalizálni az elektronizálások révén.

Az elektronikus ügyintézés biztosító szervek közötti együttműködés legalapvetőbb és leggyakoribb formája az, hogy információkat adnak át egymásnak. Az új szabályozás egyik legfontosabb alapelve, hogy megtartsa a korábbi logikát, a korábban kialakított eszközöket, jogintézményeket, de egyúttal kiterjeszti a nem nyilvántartásokban szereplő információkra is.

Imár nem csupán adatokra, információkra, hanem adott esetben az ügy elintézéséhez szükséges iratok továbbítására is kiterjed a szabályozás hatálya (pl.: szerződések; hatósági, bírósági döntések; megtett nyilatkozatok; kérelmek és mellékleteik). Nem csupán a

nyilvántartásban szereplő adatokra, hanem minden olyan adatra kiterjed az együttműködési kötelezettség, amelyről az együttműködő szervezetnek tudniuk kell, hogy más szervnél rendelkezésre állnak.

Az elektronizáció magával vonja azt a lehetőséget is, hogy ne csupán a meglévő folyamatok lépésről lépésre történő leképezése valósuljon meg, hanem a folya-

matok egyszerűbbé és hatékonyabbá válnak azáltal, hogy azok elektronikus útra terelődnek. Jelentsen valódi előrelépést és egyúttal tényleges könnyebbé az, ha például az információk elektronikus úton „közlekednek”. A szabályozás ezért olyan irányokat is rögzít, amely szerint a rendszeresen, nagyobb mennyiségben előforduló és egyszerű megítélésű esetekben az információátadás kérésre automatikus legyen. Ugyanakkor a ritkábban előforduló esetekben a hagyományos módon – az adatkezelés konkrét célját, jogalapját megjelölve – kerüljön megkeresésre az adott szerv, ilyenkor is főszabályként elektronikus úton, legfeljebb három munkanapos határidővel teljesítve a megkeresést.

Az E-ügyintézési törvény főszabálya szerint nem írja felül az adat- és titokvédelmi szabályokat, nem biztosít új jogcímet védett adatok megismerésére. Ez alól kivételt képeznek az ügyfél kérelmére intézett ügyek, ahol – az ügyfél megfelelő előzetes tájékoztatása esetén – vélelmezi az ügyfél hozzájárulását ahhoz, hogy az ügy elintézéséhez szükséges, akár személyes adatot is tartalmazó információkat az ügy elintézéséért felelős szerv más együttműködő szervtől beszeresse.

Az elektronikus ügyintézésnél már megismertek szerint az interoperabilitás témakörében is a széles körű hatósági és koordinatív eszközökkel rendelkező Felügyelet garantálja az előírások tényleges érvényesülését, és azok számára a jogorvoslás lehetőségét, akiknek jogait, jogos érdekeit ezen alapkövetelmények teljesítésének elmulasztása sérti.

A következő lapszámban az interoperabilitás gyakorlati megvalósulása kerül vizsgálat alá. ■

1. ábra: Az interoperabilitás szintjei (Forrás: EIF2)

EIF2 mindösszesen huszonöt ajánlást fogalmaz meg a tagországoknak, amelyek közül megemlíthető az interoperabilitás öt szintjének meghatározása. Az interoperabilitás egységes központi akaratot jelent az első szinten, politikai kontextusként. Második szint az együttműködést támogató szabályozási háttér, jogi interoperabilitásként. Harmadik, szervezeti szinten a folyamatok egymáshoz alakítását, míg negyedik szinten, a szemantikai interoperabilitás az egységes fogalomrendszer alkalmazását jelenti. Az interoperabilitás ötödik szintje a rendszerek közötti fizikai adatcsere és adatátvitel.

Az interoperabilitás hazai előírásait az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény rögzíti. A rendelkezések megalkotásának célja volt többek között, hogy a hatékony állami működés érdekében, amit csak lehet, az elektronikus ügyintézés biztosító szervek, szervezetek az ügyfelek szükségtelen beavatkozása, terhelése nélkül, egymással együttműködve intézzenek el. Ez nem új-szerű igény, gyakorta megfogalmazódott már korábbi rendelkezésekben is, nem beszélve a tényleges, napi szintű ügyintézés során tapasztalt kézzel fogható szükségszerűségről.

Ez például a gyakorlatban azt jelenti, hogy abban az esetben, ha az ügyintézés-kor más szervnél lévő iratra, adatra – összefoglalóan információra – van szükség

